

Ostravská slaví 25 let. Slavte s námi!

» více na **straně 2**

12. – 17. 7. 2016

Ostravská na Colours of Ostrava

30. 9. 2016

Ostravská Noc vědců

27. 10. 2016

Sraz absolventů OU

15. 11. 2016

Akademický den OU

Editorial

Vážení čtenáři,

ačkoli léto na akademické půdě bývá tichým a klidným obdobím, na Ostravské univerzitě to letos ani zdaleka neplatí. Celý rok 2016 se totiž nese v duchu oslav – je tomu přesně čtvrtstoletí od momentu, kdy byl v poslanecké sněmovně po bouřlivé a ne zrovna vlídné debatě schválen vládní návrh na založení pěti regionálních univerzit – a mezi nimi i té Ostravské.

Za těch pětadvacet let Ostravská univerzita urazila kus cesty, a to ruku v ruce se samotným městem. A o tom je i tento díl OU@LIVE – přináší nejen vzpomínky na zakládání OU, ale také pohled do současnosti a budoucnosti, ve které se daří měnit tvář Ostravy na mladé a dynamické studentské město, jehož průmyslová historie se stává „jen“ jeho architektonickým kořením.

Je zkrátka třeba to zažít, proto vás zveme na oslavy 25. narozenin Ostravské univerzity – slavit budeme například na vlastní scéně na festivalu Colours of Ostrava právě v dolno-
vítkovickém industriálním prostoru.

Sledujte www.25.osu.cz. Ve skutečnosti je toho mnohem více!

Kontakty:

Oddělení PR a marketingu

Vedoucí oddělení PR a marketingu:

Adam Soustružník
+420 724 919 614
adam.soustruznik@osu.cz

Šéfredaktorka OU@LIVE:

Andrea Wantulová
+420 775 605 888
andrea.wantulova@osu.cz

Ostravská slaví 25 let – slavte s námi!

Ostravská slaví čtvrtstoletí a jako správná mladice si oslavy hodlá užít. Sledujte náš speciální výroční web www.25.osu.cz – je plný pozvánek i vzpomínek.

» více na **straně 2**

aréna

„Selfie je vrcholem sobectví a egoismu“

Kde se v dětech bere násilí, co způsobují technologie a jak je to s ADHD? Ptali jsme se předního českého psychologa dr. Jana Svobody.

» více na **straně 14**

rozhovor

Jsmo opět na Colours

Diskuzní scéna festivalu Colours of Ostrava přes rok vyrostla v samostatný projekt Meltingpot. Ideas Without Borders. A Ostravská univerzita je jeho součástí.

» více na **straně 12**

pozdávky

Jak se loví titáni

Chytnout legendami opředeného největšího brouka na světě je snem každého entomologa. Ostravským a olomouckým vědcům se to podařilo: seznámte se s ětínem, patnácticentimetrovým titánem obrovským.

» více na **straně 6**

věda a výzkum

Ostrava má nový fenomén

Bitva O pohár Ostravské univerzity, ve které střední školy bojují o putovní pohár, se stala novým ostravským fenoménem. Kdo bude bojovat příští rok?

» více na **straně 8**

reportáž

Vlna dárcovství krve se valí

Ostravští studenti medicíny spustili mezi vysokoškoláky vlnu dárcovství krve. Buďte v pozoru – vlna se možná již brzy vydá z Ostravy směrem dál do Česka a výzva k dárcovství může přistát i na vašem stole!

» více na **straně 16**

student

Ostravská slaví 25 let – slavte s námi!

Jak se zakládala Ostravská univerzita a kdo se tomu snažil zabránit? Jak vypadal vůbec první ročník ostravského Majálesu a který z děkanů běžel pivní běh Orientbier v roce 1989? Výroční web www.25.osu.cz přináší mnoho vzpomínek i pozvání na oslavy.

Ostravská univerzita v roce 2016 slaví své 25. narozeniny a jako správná mladice si oslavy hodlá užít. A vás na oslavy samozřejmě zveme také – na speciálním výročním webu www.25.osu.cz už nyní najdete informace o stěžejních akcích, na kterých budeme letos slavit. Čekají nás například oslavy v rámci festivalu Colours of Ostrava na scéně Ostravské univerzity, která bude součástí projektu Meltingpot nebo velký výroční Sraz absolventů (více informací naleznete v sekci Pozvánky).

Výlety do minulosti

Výročí není jen o oslavách, ale také o vzpomínkách a ohlednutí za uplynulým časem. Proto vznikl také speciální výroční web www.25.osu.cz, na kterém (kromě podrobností o výše zmíněných akcích) najdete také „výlety do minulosti“ – například přímo do sněmovny, kde 9. července 1991 proběhlo historické hlasování o zřízení pěti regionálních univerzit, z nichž jedna byla právě ta Ostravská. A že se jedná o peprné čtení! Po celý rok zde budou přibývat další rozhovory a vzpomínková povídání.

Z průmyslového na studentské

Ale vraťme se do současnosti: v dnešní době se Ostravská univerzita stává čím dál významnějším aktérem na poli kulturního a společenského dění v Ostravě a pomáhá také měnit její tvář z šedivé průmyslové aglomerace na barevné studentské město plné příležitostí. A právě tato její takzvaná 3. role (hned po vzdělávání a vědě a výzkumu) byla zdůrazňována už při jejím založení:

„Profesor Milan Myška kdysi řekl dost důležité větu, a to že založení Ostravské univerzity má

stejný význam pro Ostravu, jako kdysi založení vítkovických železáren – změni klima celého města. A já mám pocit, že tak tomu taky je,“ vzpomíná docentka Eva Mrhačová, která u zrodu univerzity stála a zásadně se o něj zasloužila.

Ostravská je @live!

Ostravská univerzita je zkrátka více než jen vzdělávací instituce. Přijďte se sami přesvědčit, že má co nabídnout. Kromě výročních akcí se toho ale děje ještě mnohem více.

Každý týden se v Ostravě odehrává akce, za kterou stojí naši lidé – ať už studenti, absolventi nebo

akademici. Cestopisné přednášky, setkání s vědci u kávy, umělecké i historické výstavy, vzdělávací akce, sportovní události, konference, kulturní, filmové i umělecké festivaly...

O všech těchto akcích informujeme prostřednictvím našeho živého online magazínu OU@LIVE (www.alive.osu.cz), na kterém denně přibývají pozvánky na akce, reportáže a fotky z nich, rozhovory s inspirativními osobnostmi z řad akademiků, studentů i absolventů, ale také novinky z vědy a výzkumu i studentského dění.

Ostravská univerzita je zkrátka neodmyslitelnou součástí města – už 25 let...

„Milovat Prahu je jednoduché – je krásná. Ale Ostravu musíte poznat.“

Profesor Jan Lata, rektor Ostravské univerzity, je původem z jižní Moravy. Po příchodu do Ostravy se ale stal výrazným ostravským patriotem a ve své funkci se snaží zasadit o to, aby i Ostravská univerzita přispěla k růstu celého kraje. Jak konkrétně může univerzita přimět mladé lidi neodcházet z Moravskoslezského kraje? Celý rozhovor najdete na výročním webu www.25.osu.cz.

Byl schválen dlouhodobý plán univerzity, který klade velký důraz na její 3. roli – tedy po vzdělávání, vědě a výzkumu také na společenskou funkci univerzity. Proč je podle vás 3. role univerzity důležitá a jak ji zatím univerzita naplňuje?

Na naší univerzitě máme kapacity a mozky, a to nejen z řad učitelů, ale i studentů, kteří mají co říct i mimo svůj obor a mohou takto posunout celou společnost. Podařilo se nám navázat řadu spoluprací s institucemi v rámci Statutárního města Ostravy i Moravskoslezského kraje a univerzita se podílí i na tvorbě strategického plánu rozvoje města. Nastartovali jsme také spolupráci s velkými firmami, pro které jsou naši absolventi atraktivní a ve kterých budou mít po studiu možnost získat dobrou práci v kraji. Navázali jsme také úzkou spolupráci s ostravským studiem České televize, ze které vzešel ojedinělý modul pro studenty se zájmem o práci v oblasti žurnalistiky, a zapojili se i do projektu Shakespeare Ostrava 2016, na kterém spolupracuje mnoho významných kulturních institucí v Ostravě.

Jak konkrétně se lidé z Ostravské univerzity podílejí na tvorbě strategického plánu?

Tvorba strategického plánu je dlouhodobá záležitost, nyní se tvoří pracovní skupiny pro různé oblasti, do kterých jsme nominovali naše kolegy. Vždy jsme v orgánech města měli své zastoupení a věřím, že i letos budeme hrát aktivní roli v přípravě strategického plánu nejen v oblasti vzdělávání, ale i kultury ve městě.

Původem jste z jižní Moravy, nyní jste výrazný ostravský patriot. Co vám na tomto městě tolik přirostlo k srdci?

V této souvislosti často používám větu, o které si myslím, že jsem ji někde četl, že jsem ji nevymyslel: „Milovat Prahu je jednoduché, protože Praha je krásná. Ale aby člověk mohl milovat Ostravu, musí ji poznat.“ A to je velice pravdivá věta – když člověk přijede do Ostravy poprvé, působí naprosto bizarně. Je to nekompatní město, střídají se zde sídliště, průmyslové areály, zelené plochy i krásná architektura přelomu století. Ale pokud tady stráví delší čas, zjistí, že Ostrava má energii, a v tom je geniální i Najbrtovo logo, které to přesně vystihuje. Přestože v posledních letech dochází k odchodu lidí z kraje, jsem si jist, že v budoucnosti se tento trend vrátí, Ostrava má schopnost přitahovat aktivní lidi. A to je také úkolem všech univerzit v kraji – vychovávat mladé lidi, kteří zde získají zajímavou práci a budou kraj dále posouvat.

Čím dál více akcí univerzity se přesouvá do starého vítkovického industriálního prostoru – konala se zde i vaše inaugurace před

Profesor Jan Lata, rektor Ostravské univerzity

rokem. Co vás na tomto areálu fascinuje?

Je pravda, že ta železná města se mi líbí, má to poezii. I ty stroje, které byly vyráběny v 18. – 19. století – je ještě cítit ducha toho, kdo je vyrobil. Dnes máme stroje na 5 let a pak je vyhodíme. Jsem rád, že se podařilo alespoň část tohoto bohatství zachránit, a doufám, že se povede zachránit ještě více. A to i přes veškeré diskuse a nářky o tom, jak Dolní oblast Vítkovice přetahuje lidi z centra města, které umírá. Jsem si jist, že pokud se podaří propojit Vítkovice s centrem města a dále například i se ZOO, bude centrum potenciálu Dolní oblasti využívat a těžit z něj. Máme pocit, že tyto části Ostravy jsou od sebe daleko, ale faktická vzdálenost je pouhých pár set metrů.

V čem podle vás tedy tkví problém centra Ostravy, které se údajně vyliďňuje?

V minulosti byla patrně podceněna koncepce města – nebylo jasné, co s centrem, Černou loukou, památkami, které se prodaly a nyní chátrají. Ale mám pocit, že v posledních letech se situace výrazně zlepšuje. Velmi by pomohlo propojit Vítkovice, centrum a ZOO třeba lanovkou nebo historickou tramvají.

O lanovce se v poslední době diskutuje jako o reálné možnosti...

To ano. V souvislosti s tím můžu prozradit, že máme i velmi ambiciózní plán na výstavbu nové budovy fakulty umění na Černé louce, která má být architektonicky velmi zajímavá. V rámci vizi

jsem mluvil o tom, že by lanovka z Dolní oblasti Vítkovice projížděla velkou výstavní síní Fakulty umění Ostravské univerzity a pak pokračovala dál. Uvidíme, jestli je tato vize reálná. Je to nápad, kterých je mnoho – na druhou stranu nápad je vždycky první, bez něj nikdy nedojde na realizaci.

Prof. Jan Lata, rektor OU

Narodil se 31. srpna 1953 v Brně, kde také studoval na Lékařské fakultě tehdejší Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (dnešní Masarykova univerzita, dále jen LF MU). Stal se vedoucím JIP Interní gastroenterologické kliniky brněnské Fakultní nemocnice (FN) a metabolické JIP, byl přednostou Interní hepatogastroenterologické kliniky FN a LF MU Brno. Od roku 2010 působí jako profesor na Lékařské fakultě Ostravské univerzity. Byl proděkanem pro vnější vztahy LF MU, následně prorektorem pro vědu a vnější vztahy Ostravské univerzity a od roku 2015 je jejím rektorem. Je zakladatel a předseda správní rady nadačního fondu Pro Panacea a člen několika českých i mezinárodních hepatologických a gastroenterologických společností. Během studia absolvoval stáž ve Francii, Holandsku a Spojených státech amerických a dva roky také pracoval jako lékař – specialista v Libyi. A v neposlední řadě se Jan Lata během několika let, která strávil v Ostravě, stal také výrazným ostravským patriotem.

Ostravská má novou tvář. Seznamte se!

Mládí, dynamičnost a rozmanitost – to jsou hlavní atributy, které má vyjadřovat nová grafická prezentace Ostravské univerzity. K novému logu a barvám navíc přibude také nový web!

Ostravská univerzita od letošního března používá nový jednotný vizuální styl. „Naše univerzita letos slaví 25 let od svého založení, a to je ideální moment pro změnu, kterou už dlouho potřebovala. Jsme mladá, dynamická a rozmanitá univerzita a takto se chceme i prezentovat,“ uvádí rektor Ostravské univerzity, profesor Jan Lata.

Ostravská, ne universitas

Co všechno se změnilo? Došlo k úpravě loga Ostravské univerzity – namísto latinského názvu (Universitas Ostraviensis) se teď používá český (Ostravská univerzita), bylo použito modernější bezpatkové písmo a zdůrazněno slovo Ostravská místo původního výrazného Universitas. Spirála tvořená písmeny O a U byla upravena tak, aby působila dynamičtěji a pružněji.

„Změna samotného loga není nijak markantní.

Zcela zásadní je ale vše ostatní, co s novým jednotným vizuálním stylem přichází – od nového spektra barev přes moderní bezpatkové fonty až po grafický prvek barevných kostiček, které jsou jednotlivým prvkem veškeré vizuální komunikace univerzity,“ říká Adam Soustružník, vedoucí oddělení PR a marketingu.

Vyladěné barvy

Univerzitu nově reprezentují dvě barvy: tmavě šedá (chcete-li ocelově modrá) a k ní kontrastní tyrkysová. Každou z fakult pak symbolizuje jedna z palety šesti barev, které společně tvoří harmonické barevné spektrum.

A právě těchto barev univerzita využívá také v grafickém prvku „barevných kostiček“. Ty vyjadřují unikátní rozmanitost Ostravské univerzity, která nabízí vzdělání v mnoha různých oblastech

(od medicíny přes přírodní vědy, sociální studia, jazyky, psychologii, historii, pedagogiku až po umění).

Vizáž, jméno i web

Kromě nové vizáže se ale Ostravská univerzita ke svým 25. narozeninám dočkala ještě dalších dvou dáreků:

Tím prvním je změna názvu – oficiální název Ostravská univerzita v Ostravě byl zakotven v zákoně o vysokých školách a teprve letošní novela tohoto zákona umožnila zbavit se tohoto „ocásku“ – budeme tak pouze Ostravskou univerzitou.

A tím druhým je pak nový web, který se už nyní rýsuje – spuštěn by měl být ve druhé polovině roku. Právě ten završí přechod na jednotný vizuální styl Ostravské univerzity.

Jak se logo Ostravské univerzity měnilo v čase

1991 - 2005

2005 - 2016

2016 až navždy

»

»

Barevná škála šesti fakult Ostravské univerzity

Na Slunci je pro všechny místa dost aneb Jak se zakládala Ostravská

„Bylo to něco hrozného, co říkali. Seděli jsme tam a já se klepala nervozitou a zlostí,“ popisuje docentka Eva Mrhačová památné jednání sněmovny, na jehož základě byla založena Ostravská univerzita.

Docentka Eva Mrhačová se psím parťákem, který ji vždy a všude doprovází

Od Pedagogického institutu v Ostravě přes Pedagogickou fakultu až po Ostravskou univerzitu – kořeny univerzity sahají do 50. let 20. století, ale Ostravská univerzita pod tímto názvem vznikla až 28. září 1991.

Avšak nebyl to snadný boj a své o tom ví docentka Eva Mrhačová z Filozofické fakulty Ostravské univerzity, která stála u jejího zrodu a byla 9. července 1991 přítomna přímo v Poslanecké sněmovně, kde se projednával vládní návrh zákona České národní rady o založení pěti regionálních univerzit – a mezi nimi byla i Ostravská.

Byl to boj...

„Věděli jsme, že řada poslanců je proti zřízení nových univerzit a vehementně přemlouvají ostatní, aby hlasovali proti. Kdykoli vidím televizní přenos z Poslanecké sněmovny, vzpomenu si na to, jak jsme onoho památného dne seděli v první řadě prázdného parlamentního balkónu,“ vzpomíná ve své knize docentka Eva Mrhačová, jedna ze zakladatelek Ostravské univerzity a bývalá děkanka Filozofické fakulty OU, ale také například zakladatelka ostravského Majálesu či Univerzity třetího věku na OU.

„Na tom balkóně jsme seděli tři, profesor Hubáček, docent Bernatík a já, a já se klepala nervozitou a zlostí. Bylo to něco hrozného, co říkali – že litují studentů, kteří na těchto univerzitách budou studovat a že tyto univerzity regionům nic

nepřinesou. Však si to tady přečtěte,“ říká a vytahuje publikaci Facultas Philosophica Universitas Ostraviensis 1991 – 2012.

Právě zde zachycuje Eva Mrhačová celý průběh hlasování ve sněmovně a vyjádření některých politiků, podle kterých se „nic tak tragického nestane, když dnes tento zákon neschválíme, když ho neschválíme ani za týden, ani za měsíc...“.

Doc. Eva Mrhačová

Jedna ze zakladatelek Ostravské univerzity a nejdéle sloužící děkanka Filozofické fakulty Ostravské univerzity, která stála mimo jiné také u zrodu ostravského Majálesu nebo Univerzity třetího věku. Působí na Katedře slavistiky Filozofické fakulty Ostravské univerzity.

Konec dobrý, všechno dobré

Navíc založení OU doprovázel ještě boj s univerzitou v Opavě, která tímto zákonem měla být také zřízena. „Bylo to šílené, jednoho krásného dne nás Opava vyloučila z vyjednávání o univerzity a sehnali si nového garanta z Brna. My jsme byli v šoku, naštěstí byl tenkrát ministrem školství profesor Petr Vopěnka, který řekl: ‚Ať jsou univerzity dvě‘. Na tom přece není nic zvláštního, v Paříži je kromě Sorbonny snad dalších deset univerzit. Teď

už víme, že dvě univerzity vedle sebe mohou coexistovat – po pěti letech jsem u nich na slavnostním shromáždění vystoupila a řekla větu, která pak byla často opakována: ‚Na slunci je pro všechny místa dost,‘“ vzpomíná docentka a své vyprávění s úsměvem uzavírá:

„Profesor Milan Myška kdysi řekl dost důležitou větu: ‚Založení Ostravské univerzity má stejný význam pro Ostravu, jako kdysi založení vítkovických železáren – změni klima celého města‘. Ostravská univerzita byla pro město potřebná a je to na charakteru Ostravy znát.

S některými poslanci, kteří tenkrát hlasovali proti zřízení nových univerzit, jsem se po čase setkala. Když jsem jim sdělila, jaké nové obory máme akreditovány, jak pokračujeme v růstu kvalifikace i ve vydavatelské činnosti, došlo na rozpáchané úsměvy a krčení ramen. Nejlépe to vyjádřil někdejší náměstek ministerstva školství František Kozel: ‚No, já jsem rád, že jsem se mylil‘.“

Ještě více vzpomínek

Na výročním webu www.25.osu.cz v tomto článku najdete i strany z publikace, na kterých si můžete pročit konkrétní slova politiků. A více podobných povídaní bude během roku přibývat. Na radě je vznik ostravského Majálesu i vzpomínky na pívání bér Orientbier v roce 1989.

Vědci z OU odchytili největšího brouka světa

Chytit v Amazonii titána obrovského je snem každého entomologa. Ostravským a olomouckým vědcům se to podařilo, a tak patnácticentimetrový samec zavítal do Česka.

„I já jsem jako kluk snil o výpravách za tímto legendami opředeným broukem a hltal staré příběhy o expedicích z počátku minulého století, které se s nepořízenou vracely z hlubin pralesa. A proto jsem se taky rozhodl podobnou expedici uspořádat,“ vysvětluje organizátor expedice Jiří Hodeček, student doktorského studia na Katedře biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity.

Není divu, že o tomto broukovi vznikají tajemné legendy. Rytířské vzezření – hnědo-černé brnění, zbraň v podobě masivních, zlověstných kusadel i přísný a odhodlaný výraz v „obličejí“ nahání hrůzu. Nicméně tento konkrétní samec si namísto rytířského jména vysloužil přezdívku Ĺutin.

Úspěch navzdory počasí

Chytit takového titána obrovského je ale docela kumšt, řada expedic se už z Amazonie vrátila s nepořízenou. Tato ale měla štěstí. Navzdory

tomu, že období dešťů v oblasti tehdy titánům příliš nepřálo, se podařilo přivést dokonce nadprůměrně velkého jedince – samec, který navštívil Ostravu a Olomouc, měřil 15,2 centimetrů (dosud největší exemplář měřil 16,7) a vážil 35 gramů.

Jak se loví titáni

A jak se Titanus giganteus loví? V první řadě je potřeba vyrazit do terénu až po půlnoci, tento tešářík je totiž aktivní pozdě v noci. Je potřeba mít s sebou silný zdroj světla, za kterým poletí – ale jen na několik metrů blízko a navíc neslyšně – a potom doslova spadne na zem. Právě proto je umění titána ulovit – v první řadě jej musíte totiž uslyšet dopadnout na zem, a potom ho ve zmeti podrostu a spadných větví na zemi najít. Ostravsko-olomoucké výpravě se to podařilo třetí noc.

Ĺutinovi se dařilo

Po odchytu žil celých 31 dní, což je déle, než

by se pravděpodobně dožil ve volné přírodě. „Dospělý brouk už nepřijímá za svůj život potravu, musí si vystačit s energií, kterou načerpal jako larva. Ta mu stačí k vyhledání samice, na což každou noc vynakládá spoustu energie. V zajetí tak v podstatě „šetříme“ jeho energii, a dožívá se tak více dní,“ vysvětluje Jiří Hodeček.

Nastolil nové hypotézy

Během pozorování Ĺutina vědci zjistili, že se mu v jeho výběhu nikdy nepodařilo vzlétnout. „Jedna z hypotéz tedy zní, že brouk potřebuje ke startu vylézt na strom, ze kterého se pak spustí dolů na zem a spíše plachtí směrem k samici. To by vysvětlovalo i tu neslyšnost jeho přiletu – v podstatě nemává křídla,“ říká Hodeček. Ĺutina můžete nyní vidět na Katedře biologie a ekologie na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity, kde zaujímá své čestné místo a slouží k edukaci studentů.

Legendami opředený brouk, o kterém se toho ještě málo ví i proto, že vůbec není snadné jej chytit.

Foto: Alžběta Škárková

„Lék na leishmaniózu? Její sebevražedná varianta“

Jak se „tropická“ Leishmanióza dostala až do Itálie? Je tato nemoc hrozbou i pro Evropany? Přinášíme rozhovor s biologem Vyacheslavem Yurchenkem z Ostravské univerzity, který hledá způsob její léčby.

„Leishmanióza postihuje lidi v Africe a Asii, a není tak pro farmaceutické firmy lukrativní. Přitom na ni ročně umírají statisíce lidí,“ uvádí docent Vyacheslav Yurchenko v rozhovoru. Je to hned po malárii druhá nejnebezpečnější nemoc způsobená parazity, která je zákeřná také v tom, že se příznaky mohou projevit teprve po letech. Lék pro lidi zatím neexistuje.

Vyacheslav Yurchenko z Katedry biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity se právě na léčbu této nemoci specializuje – nehledá přímo lék, ale hledá způsob léčby této nemoci. A jeho práce v posledních měsících sklízela úspěch na mezinárodním poli výzkumu v oblasti parazitologie.

Přinášíme vám část rozhovoru, který si v celém znění můžete přečíst na online živém magazínu Ostravské univerzity OU@LIVE (www.alive.osu.cz).

Zabýváte se druhy, které mají dva hostitele. To je u parazitů neobvyklé?

Ano, paraziti se dvěma hostiteli jsou poměrně zajímavý jev. Tito paraziti jsou dost odlišní od ostatních. Jsou schopni přežít v těle hmyzu i člověka a my hledáme konkrétní geny, které jsou za tento evoluční posun zodpovědné. Hledáme rozdíly mezi nimi a primitivnějšími parazity, kteří mají jen jednoho hostitele. Snažíme se je identifikovat pomocí speciálních počítačových metod (díky tajům nové generace v technologiích, to je nový způsob dělání vědy), kterými porovnáváme infekční a neinfekční stádia leishmanií. Pokud totiž zjistíme, které geny či proteiny jsou v těchto stádiích obsaženy, mohli bychom nakonec být schopni vytvořit molekuly, které by na ně působily a mohly zabít tyto

Docent Vyacheslav Yurchenko na OU hledá nové způsoby léčby leishmaniózy.

parazity. Tedy nehledáme přímo lék, ale něco využitelného v medicíně.

Leishmanióza se objevila i v Itálii. Je to jen o tom, že někdo cestoval do země, kde se vyskytuje, nebo opravdu se člověk může nakazit i v Evropě?

Je to obojí. V Itálii jsou známé případy nakažených psů – a pokud například i člověk ze severovýchodních zemí cestuje do Itálie se psem na dovolenou, pes si leishmaniózu přiveze a může se prostřednictvím hmyzu přenést i na člověka. Ale pravděpodobnost je minimální, protože takový hmyz u nás nežije. Místní komáři leishmaniózu nepřenesou, takže jsme v bezpečí. Ale na jihu Evropy se vyskytovat mohou.

Symptomy se údajně mohou objevit až po dvou letech, aniž by to člověk do té doby tušil, je to pravda?

Jak se žilo dělníkům v koloniích?

Je 19. století, industrializace ostravské aglomerace vrcholí a místní podniky řeší zásadní věc: sociální a bytovou politiku. Jak se dělníkům žilo, co z kolonií zbylo a jaké jsou příčiny jejich současného stavu?

Letos vyšel třetí svazek publikace Ostravské dělnické kolonie (ODK), který uzavírá ojedinělý badatelský projekt Centra pro hospodářské a sociální dějiny Filozofické fakulty Ostravské univerzity.

„V tomto svazku jsme se zaměřili především na dvacet pět podnikových kolonií Vítkovických železáren a dalších průmyslových podniků z oblasti těžké chemie, keramického průmyslu a dopravy,“ říká dr. Martin Jemelka, který stál u zrodu této publikační řady.

„Pokusili jsme se kolonie zpracovat podle jednotného vzoru a co nejkomplexněji. Čtenář se

seznámí například také s významnými osobnostmi, které v dané lokalitě žily, a díky bohatému obrazovému doprovodu může i srovnávat současnou situaci s minulostí,“ objasňuje.

Celebrity z kolonií

Jemelka se ostravskému dělnictvu ve svém výzkumu věnuje už více než deset let, práce na těchto třech publikacích mu a jeho kolegům zabrala 6 let. Přesto jej ale stále má co překvapovat.

„Třeba že své první životní a možná i taneční kroky učinil Zdeněk Chlopčík (známý ostravský

tanečník – pozn. red.) v hrabovském Šidlovci, to mě pobavilo. A že dvě generace legendárních rakouských intelektuálů z rodiny Sacher-Masoch spojily dočasně své životy s firemními koloniemi Vítkovických železáren, to je zase jeden z důvodů, proč být o něco pyšnější na kulturní souvislosti ostravského průmyslového milieu,“ uvádí Jemelka.

Zájemci si mohou tuto více než 800 stránkovou publikaci pořídit v univerzitním knihkupectví při Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Je to nejen zajímavé čtení, ale i podívání – zvláště pro ty, kteří tato místa znají dnes...

Bitva O pohár Ostravské univerzity: Nový ostravský fenomén

22. června byl korunován král Jiří V. či zaveden bodový systém, ale od roku 2016 se tyto události ocitly ve stínu jediného fenoménu: bitvy O pohár Ostravské univerzity na happeningu Jsme Ostravská!

Fanoušci soutěžních týmů zajistili na Masarykově náměstí nezapomenutelnou atmosféru.

Stovky studentů s transparenty a pompony skandují hesla, trumfují se v jejich originalitě i hlasitosti, všichni jsou oblečení v barvách svých škol a dávají všechnu energii do jediného cíle: zvítězit v bitvě O pohár Ostravské univerzity.

Tak vypadal 22. červen 2016 na Masarykově náměstí v Ostravě, kde se konal 1. ročník bitvy, v níž studenti pěti středních škol museli prokázat kromě vědomostí také pružnost těla a mysli. Bitvu uspořádala Ostravská univerzita jako součást happeningu Jsme Ostravská!, který se na náměstí konal již podruhé.

Bitva i za Ostravu

Cílem celého happeningu bylo nejen propojit školy napříč Ostravou a ukázat lidskou tvář univerzity, ale také nadchnout středoškoláky pro dění v Ostravě. „Mladí lidé z Ostravy neustále odcházejí a skutečně k tomu dříve měli opodstatněné

důvody. Těch ale rychle ubývá a z Ostravy se stává krásné místo k žití. I Ostravská univerzita se snaží tento trend mírnit, proto se vedle vzdělání a výzkumu zaměřujeme také na takzvanou 3. roli univerzity, tedy roli aktivního hráče na poli společenského a kulturního dění,“ vysvětluje rektor Ostravské univerzity, profesor Jan Lata, důvod konání akce a dodává, že sám byl velmi mile překvapen, v jakém počtu a s jakým nadšením se studenti soutěžních škol do bitvy pustili.

A svůj účel akce podle návštěvníků splnila. „Takhle si představuji propagaci místních univerzit – vytváření vazeb na školy při setkáních, kde se lidé seznámí a poté přirozeně směřují na danou školu,“ říká Mgr. Jiří Hruška, který na místo dorazil se studenty Jazykového gymnázia Pavla Tigrida.

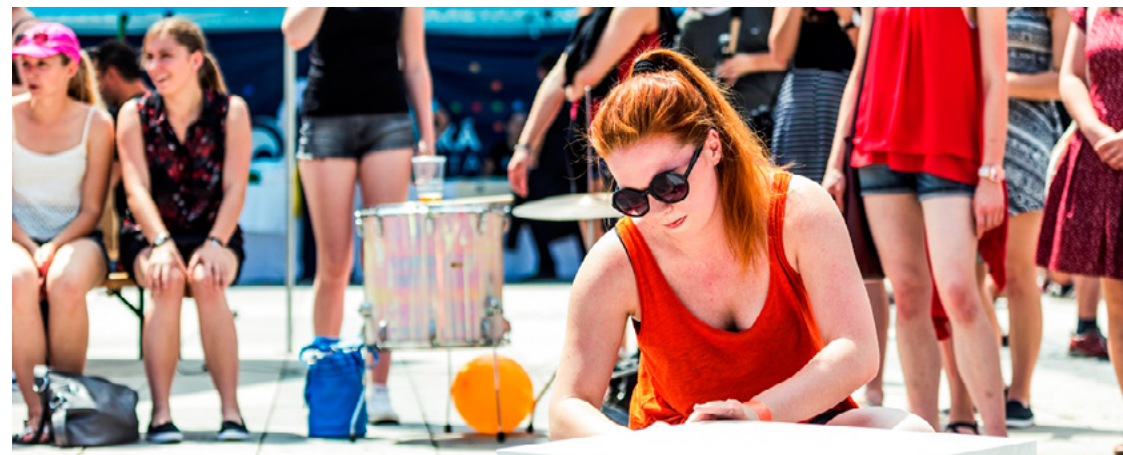
„Na náměstí jsem dorazila náhodou, bydlím nedaleko. Přišla jsem zrovna, když probíhala kreativní část na téma Komu zvoní hrana, a protože

jsem vášnivý čtenář Hemingwaye, počkala jsem si na výsledky. Nečekala jsem, že za půl hodiny vznikne něco velkého, ale některá ztvárnění mi doslova vzala dech. Studenti byli úžasní, doufám, že se akce bude za rok opakovat, nenechám si ji ujít,“ uvádí nadšená paní Marie, jejíž vnučka také studuje na jednom ze soutěžních gymnázií.

Po bitvě trochu kultury

Bitvou to ale zdaleka nekončilo – odpoledne se neslo v kulturním duchu a vystoupila například ostravská improvizáční parta ImPěčko, magickou energii nabitě duo DVA i ostravská klubová hvězda L.A. Sunday, která roztančila snad i okolní domy.

Všem na pódiu i v hledišti děkujeme za vytvoření nezapomenutelné atmosféry a už nyní s radostí oznamujeme datum konání dalšího, již třetího ročníku happeningu Jsme Ostravská!: 28. června 2017 se sejdem opět na Masarykově náměstí.

Tým červených při kreativní části soutěže

Večerní afterparty s kapelou L.A. Sunday

Majáles Ostrava 2016: Uplakané nebe, usměvavá Ostravská

Ačkoli se studentům v průvodu masek roztékaly barvy na obličejích a mokly papírové kulisy, svou tradici si vzít nenechali. Hrdý průvod plný hvězd filmového plátna prošel městem s grácií.

4. května 2016 se Dolní oblast Vítkovice opět stala dějištěm Majálesu Ostrava, který je jako jeden z posledních stále ještě zcela v rukou studentů namísto soukromých firem.

Navzdory větru, dešti i zimě se doslova hvězdný průvod (tématem letošního ročníku byly právě hvězdy filmového plátna) protáhl městem až do dolnovítkovického areálu, kde to žilo až do rána například s Davidem Kollerem nebo britskou oilpunkovou legendou Cockney Rejects.

A doslova uplakané nebe neodradilo ani nás: Ostravská univerzita zde také slavila svých pětadvacet. Jsme rádi, že jsme takto mohli studený den alespoň trochu rozzářit vítězům soutěží a kvízů, kteří si odnášeli festivalové kelímky NICKNACK, trička i tašky.

Organizátorům ze Stavovské unie studentů Ostrava děkujeme, že do ostravského Majálesu vkládají tolik svého času a sil a přejeme, aby se i příští ročník nesl v tak dobré atmosféře jako všechny předchozí.

I přes deštivé počasí si návštěvníci letošního Majálesu nenechali zkazit náladu.

Hlavní organizátorka Veronika Snopková se svým týmem

Tématem průvodu masek byly letos hvězdy filmového plátna.

Jedna z hlavních hvězd: David Koller

Ostravské hokejové derby: Historie se opakovala!

Kotle se plní, bubeníci potí krev, holky si koušou čerstvě nalakované nehty a rektori v dresech vše napjatě sledují: hokejisté v barvách dvou ostravských univerzit se opět utkali na ledové ploše.

Ostravské hokejové derby letos opět naplnilo pětitisícovou halu.

Porubská hokejová aréna praskala ve švech. 23. března 2016 se zde už potřetí utkaly hokejové týmy dvou ostravských vysokých škol: Ostravské univerzity a Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. Šlo o mnoho, první ročník totiž vyhrála Ostravská, druhý Technická univerzita. Ostravské hokejové derby 2016 tak mělo určit, kdo se dostane do vedení.

„My máme holky!“

Technická univerzita měla ve své sestavě dva hráče extraligy, Ostravská zase dvě dívky. Odtud vznikl i neoriginálnější pokřik, který v jednu chvíli

zněl stadionem: „My máme holky! My máme holky!“ Ostravská univerzita zase držela titul mistra České republiky z Českých akademických her, na kterých Technickou univerzitu v loňském roce porazila se suverénním skóre 5:1. Kdo zvítězí, bylo ve hvězdách.

Hned v prvních dvaceti vteřinách ale padl první gól a šedo-tyrkysový kotel Ostravské univerzity jásal. I ve druhé třetině se skóre 2:1 pro Ostravskou se zdálo, že OU potvrdí svůj titul mistra ČR a převzme také titul krále ostravského derby. Potom se ale hokejistům z ostravské techniky podařilo stav otočit a výhru udrželi až do konce. Ostravské

hokejové derby 2016 skončilo 4:2 pro Technickou univerzitu.

Historie se opakuje...

Avšak stejně jako loni hned pár dní po ostravském derby naši hokejisti porážku oplatili: Technickou univerzitu vyřadili z akademických her hned v prvním kole, a zamířili tak opět na titul mistra České republiky. Nevyšlo to až v semifinále a hokejisté Ostravské nakonec přivezli domů alespoň brambory – skončili na krásném 4. místě.

Nezbývá než doufat, že rok 2017 bude patřit opět Ostravské!

Rektor OU sleduje drama.

O-SU! O-SU!

Skóre zápasu otevřela Ostravská.

Reprezentační ples Ostravské univerzity: Černobílý kůň letošního roku

Kdysi se tady sprchovali horníci, dnes se sem přichází po červeném koberci. Reprezenční ples Ostravské univerzity 2016 se konal ve Starých koupelnách bývalého Dolu Hlubina.

Po červeném koberci s grácií přicházejí první hosté. Míří do hlavního sálu, ve kterém se dříve sprchovali horníci. Dnes zde zahraje Janáčková filharmonie Ostrava a hned po ní Andělem oceněná kapela PONK. Na zdech cihly a kachličky, pod nohama zbrusu nové dřevěné parkety. Rozsvěcují se světla, vyniká černo-bílá výzdoba – začíná Reprezenční ples Ostravské univerzity 2016!

Valčík pod trubkami

Industriální areál Dolní oblast Vítkovice je národní kulturní památkou, čas od času se ale stane místem konání některé z nezapomenutelných společenských akcí – třeba Colours of Ostrava, Majálesu Ostrava nebo festivalu Beats4Love. 19. února

2016 se Staré koupelny bývalého Dolu Hlubina v tomto areálu staly také místem konání Reprezenční plesu Ostravské univerzity.

Valčíky a polky v podání Janáčkovy filharmonie Ostrava a český folk v úpravě brněnského tria PONK se postaraly o plný taneční parket v Hlavním sále. V tom Dolním zatím zněly irské rytmy world music kapely The Baskers a covery světových hitů od mladých mediků z Ostravské univerzity – kapely HEY!!!, která se stala neoficiálním objevem naší univerzity za rok 2015. A v BigBaru, kde byl na čepu jedinečný IQač (oficiální pivo studentů Ostravské univerzity), jste mohli nechat své uši odpočinout – poklidná jazzová muzika vám zahrála ke konverzaci nebo ke guláši.

„Reprezenční ples byl první akcí v roce, ve kterém Ostravská univerzita slaví své 25. výročí. Proto jsme chtěli, aby byl jedinečný a neopakovatelný.“ vysvětluje Adam Soustružník, vedoucí oddělení PR a marketingu OU. „Nicméně ten prostor se nám osvědčil natolik a hosté byli tak nadšení, že zde chceme pořádát i další ročník.“

Lépe než slova vystihuje jedinečnou atmosféru plesu video, které najdete na Youtube kanálu Ostravské univerzity. Anebo polaroidová fotogalerie na našem online živém magazínu OU@LIVE (www.alive.osu.cz).

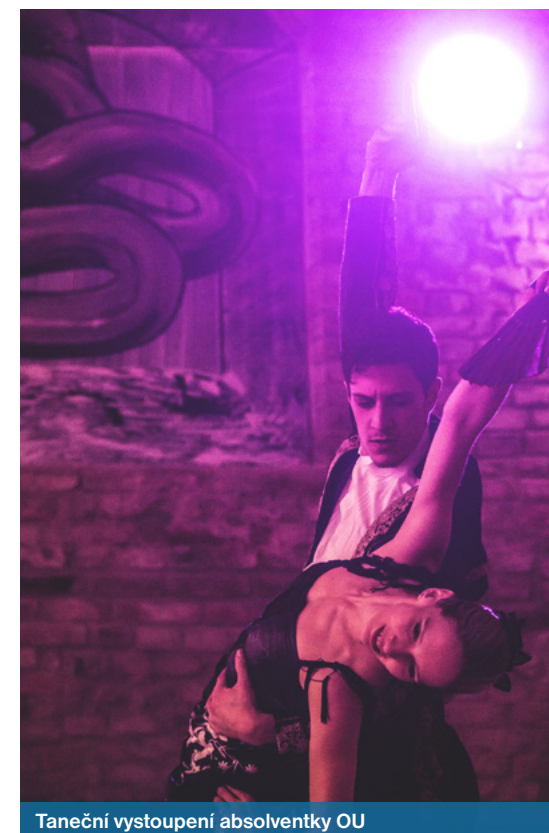
Naladte se a přijďte zase 17. února 2017 – budeme se na vás těšit!

Jeden ze sálů ve Starých koupelnách v Dolní oblasti Vítkovice

Dress code Black&White vypadal skvěle.

Taneční vystoupení absolventky OU

Od filharmonie až po irské rytmy – stačilo si vybrat.

I letos jsme na Colours!

Diskuzní scéna festivalu Colours of Ostrava přes rok vyrostla v samostatný projekt Meltingpot: Ideas Without Borders. A Ostravská bude opět u toho! Naše odborníky potkáte v diskuzích Meltingpotu i na samostatné scéně Ostravské univerzity v Kompresorovně.

Colours of Ostrava. Jeden z největších tuzemských hudebních festivalů, který vždy v polovině července přiláká ta nejzvučnější jména světové hudební scény i neotřelé hudební objevy. Mezinárodní multizánrový festival už hostil například Björk, Bobbyho McFerrina nebo Iggyho Popa.

Na tuto úroveň se letos ale vyhoupla i diskuzní scéna festivalu Colours of Ostrava, jejíž program loni Ostravská univerzita zajišťovala spolu s časopisem Reflex. Po loňské extrémně vysoké návštěvnosti z ní vyrostl samostatný projekt: Meltingpot. Ideas without borders, během kterého návštěvníci Colours of Ostrava budou moci diskutovat například s proslulým americkým spisovatelem a esejistou Robertem Fulghumem.

A právě zde, na některých z diskuzí Meltingpotu, budete moci potkat i odborníky z Ostravské univerzity coby moderátory debat už od 12. července 2016. Ještě blíže se s nimi můžete seznámit na samostatné scéně Ostravské univerzity, kterou najdete v areálu Kompresorovny od čtvrtka do soboty během Colours of Ostrava. Čekají zde na vás zážitkové workshopy, chill out zóna s lehátky i osobní setkání s vědci u kafe.

Když byla na scéně Ostravská, bylo vždy plno.

Program: Scéna Ostravské univerzity

/ Důl Hlubina: Dolní sál Kompresorovny /

ČTVRTEK 14. 7. 2016

12.00 – 13.00 / **Sociální pracovník**
Interaktivní debata a zahájení výstavy

13.00 – 15.00 / **Just Chill**
Vědomostní kvízy, fotbálek, lehátka a chill

13.30 – 18.00 / **Zrození malby – workshop**
Vyzkoušejte si, jak vzniká obraz od A do Z

15.00 – 16.00 / **Minikurz znakové řeči**
Workshop s možností využití nabytých dovedností

16.10 – 17.10 / **Na kafe s ...**
Povídání se sluchově postiženým patologem

17.10 – 18.00 / **Jak pomoci a neublížit**
Kurz první pomoci doplněný o mýty a fakta

PÁTEK 15. 7. 2016

12.30 – 13.30 / **Just Chill**
Vědomostní kvízy, fotbálek, lehátka a chill

13.30 – 17.30 / **Figurální kresba**
Workshop: kresba modelu v životní velikosti

14.00 – 14.45 / **Na kafe s ...**
Czechia: povídání s politickým geografem (prof. Vladimír Baar) na aktuální a rozporuplné téma

14.15 – 15.00 / **Na kafe s ...**

Mýty a fakta o ovzduší v Ostravě: povídání s biologem a ekologem (doc. Aleš Dolný)

17.00 – 17.45 / **Na kafe s ...**
Vylidňování Ostravy: povídání s regionálním geografem (dr. Ondřej Slach)

SOBOTA 16. 7. 2016

12.30 – 13.30 / **Just Chill**
Vědomostní kvízy, fotbálek, lehátka a chill

12.30 – 18.00 / **Nebud' lemra**
Vyveslujte si NICKNACK a naučte se správnou techniku běhu od odborníků z Katedry studií lidského pohybu

13.30 – 14.15 / **Na kafe s ...**
Ostravské dělnické kolonie: povídání s historikem (PhDr. Martin Jemelka) o tom, jak tyto kolonie vypadaly kdysi a co z nich zbylo

15.00 – 15.45 / **Na kafe s ...**
Sucha v ČR: povídání s fyzickým geografem a geoeologem (doc. Jan Hradecký) o suchu, které poslední roky trápí naši zem

16.00 – 18.00 / **Turnaj ve stolním fotbálku**
Vezměte parťáka a přijďte si zahrát (registrace na místě od 14.7.)

Diskuze

moderované odborníky z Ostravské univerzity

/ Důl Hlubina: Horní sál Kompresorovny /

ÚTERÝ 12. 7. 2016

10.00–11.30 Homo Sapiens očima zoologa
12.30–14.00 Zaniká rozmanitost v přírodě?
14.30–16.00 Mezi mýtem a vědou
16.30–18.00 Věda, umění a web
14.15–16.30 Pod sluncem tma (projekce filmu Martina Marečka) + beseda s protagonistou filmu Tomášem Tožičkou

STŘEDA 13. 7. 2016

10.00–11.30 Co o nás vypovídá hlas?
12.30–14.00 Dítě jako učitel?
16.30–18.00 Tajemství lidského mozku
12.30–14.00 Jak získat děti pro přírodní vědy?

ČTVRTEK 14. 7. 2016

15.00 – 16.00 Zisk – zakládadlo fungující ekonomiky?
16.30 – 17.30 Černobilé soužití a africká rodina
13.30 – 14.45 Sexuální menšiny ve střední a východní Evropě
19.00 – 20.30 Ekologie vs. rozvoj

PÁTEK 15. 7. 2016

12.00 – 13.30 Zdravotnická péče pod palbou
19.30 – 20.30 Strach – ústřední emoce dneška?

Absolventi Ostravské, srazte se!

K 25. výročí univerzity chystáme také velký sraz absolventů. Znáte někoho, kdo studoval na Ostravské? Řekněte mu o srazu, bude to velkolepá událost v prostoru vítkovického industriálu!

„Na první sraz absolventů dorazilo téměř 2 tisíce lidí a ukázalo se, že o akci tohoto typu je obrovský zájem. Nechtěli jsme ale, aby akce zevšedněla, proto jsme vyčkávali na vhodnou příležitost, a tou je právě 25. výročí založení univerzity,“ říká Adam Soustružník, organizátor předešlých i nadcházejícího Srazu absolventů OU a také současný tiskový mluvčí Ostravské univerzity.

Sraz absolventů se bude stejně jako poprvé konat v multifunkční aule Gong v Dolní oblasti Vítkovice, a to **27. října 2016**. I letos se můžete těšit na kvalitní hudbu (v minulosti na srazu vystoupil například Dan Bárta nebo kapela Buty), přátelskou atmosféru, prostor pro osobní i pracovní debaty, bohaté občerstvení, ale i prezentace univerzity, fakult a ústavů, ve kterých se dozvíte, co je na vaší alma mater nového a co nabízí. Navíc letos nebude třeba spěchat domů – 28. října, tedy den po Srazu absolventů, je totiž státní svátek!

Přijďte zavzpomínat, zatančit si a třeba i navázat cenné pracovní kontakty. O tom všem totiž sraz absolventů OU bude!

Akademický den podle Ostravské

Akademický den nemusí být jen nudný ceremoniál. Na tom od Ostravské univerzity zněl halasný smích, čepoval se IQač a rozdávaly se NICKNACKY. I letos to bude netradiční zážitek!

Akademický den na Ostravské univerzitě je mnohem více než ceremoniálním oceněním vynikajících studentů. Je to především oslava akademického života, akademických svobod i svátku studentstva. I proto se koná **15. listopadu 2016**, blízko data Mezinárodního dne studentstva.

Kdo loni Akademický den OU zažil, ví, že i takto slavnostní ceremoniál neztratí na vážnosti, když odloží svou kamennou tvář – a přesně v tomto duchu se bude Akademický den nést i letos.

Nenechte si ujít jedinečnou příležitost setkat se s kolegy z řad studentů, akademiků, absolventů i dalších „přátel školy“ – pro ty všechny totiž Akademický den Ostravské univerzity je.

Počet míst je však omezen, proto sledujte OU@LIVE, abyste si své místo stihli včas zarezervovat.

Po příchodu na každého čekal univerzitní NICKNACK.

Ostravská Noc vědců

Celoevropská vědecko-popularizační akce má v Ostravě za pouhých pár let silnou fanouškovskou základnu. A letos nejspíše opět poroste – Noc vědců budeme letos poprvé připravovat ve spolupráci s VŠB-Technickou univerzitou Ostrava!

Loni Ostravskou Noc vědců navštívilo přes tři tisíce lidí, kteří často stáli fronty na nejoblíbenější atrakce dávno po konci akce, ještě v 11 hodin večer. Úspěch akce u ostravské veřejnosti nás přiměl přemýšlet dál a rozhodli jsme se vědou pohltit doslova celou Ostravu: k organizaci jsme přizvali i Vysokou školu báňskou – Technickou univerzitu Ostrava.

První společná Noc vědců dvou ostravských univerzit se bude konat **30. září 2016**. „Vzhledem k tématu letošního ročníku, kterým je bezpečnost, jednáme taky se složkami veřejné správy, jako je policie nebo hasiči. Lidé se tak kromě vědeckého přístupu k bezpečnosti budou moci seznámit také s její aplikací v praxi,“ říká koordinátorka akce Tereza Gerthnerová z Ostravské univerzity.

Je libo fotku z termokamery?

Jan Svoboda: „Selfie je vrcholem sobectví a egoismu“

„To máme mládež,“ říká každá generace. Dnešní děti se přesto zdají být v něčem jiné. Zpovídali jsme proto dr. Jana Svobodu, předního českého psychologa právě na tato témata: Kde se v dětech bere násilí, co způsobují technologie a jak je to s ADHD?

Dr. Jan Svoboda, přední český psycholog, který už 12 let působí na Ostravské univerzitě.

Střídavá péče, agresivita u dětí, technologie a virtuální svět, ADHD – to jsou jen některá z témat, o kterých se často mluví v souvislosti s dnešními dětmi. Dr. Jan Svoboda je přední český psycholog s bohatou zkušeností zejména v oblasti pedagogické psychologie a už 12 let působí na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity, proto jsme k tomuto tématu přizvali právě jeho. V čem jsou dnešní děti jiné a koho z toho máme primární vinit?

V současnosti se dost mluví o tom, že jsou dnešní děti jiné než dříve. Je to pravda, nebo se o těchto věcech jen více mluví?

Měli bychom rozdělit dvě „věci“ – a to je pokrok a vývoj. Vývoj je proces, nedá se zastavit. Pokrok je vývoj směrem, který očekáváme, plánujeme. Když se podíváte na problematiku školství, třeba

Dr. Jan Svoboda

Jan Svoboda vystudoval jednooborovou psychologii a dlouho působil jako poradenský psycholog a psychoterapeut. Zaměřuje se zejména na pedagogickou a školní psychologii, skupinové jevy a motivaci nemotivovaných. Ve svém oboru se stal špičkou a nyní již 12 let své vědění předává studentům na Ostravské univerzitě (Katedra pedagogické a školní psychologie Pedagogické fakulty).

pohledu učitelů na žáky, pak při srovnání roku 1997 a 2015 rozdílly jsou. Obdobné je to s vandalismem a dalšími negativními projevy. Ale či je to „chyba“? Rozhodně ne těch dětí a mládeže. Je to pokrok? Ne, je to vývoj. Mládež je fyziologicky naprosto stejná. Ale chová se podle toho, jak jsme si ji vychovali, a kdy stále více podporujeme rozpor mezi přirozeností a kulturou.

V čem spočívá ten rozpor mezi přirozeností a kulturou?

Jedním z důsledků blahobytu, ve kterém děti žijí, je neschopnost či nemožnost prožít riziko. Ale ono je pro nás důležité – příroda nutí každého vyššího tvora prožít si riziko, souvisí to s pudovou bází – se snahou zjistit si, co snesu, kde jsou hranice možností mého organismu. A protože v blahobytu není kde, budete jej vyhledávat nebo

vytvářet. A jako dítě máte tři možnosti: narážka na establishment, čili školství (neučit se a podobně), vandalismus nebo se přidat k nějakému sebestupidnějšímu trendu na síti – třeba kdo vydrží déle ležet na balkónovém zábradlí, polije se studenou vodou a podobně. Všimněte si, jak stoupá obliba tzv. „adrenalinových sportů“. Motivací je zřejmě touha po riziku.

Tady by měla asi zásadní roli hrát rodina. V čem selhává, že děti „zamiří“ do virtuálního světa?

To je druhý základní problém – nenasyčené sociální potřeby – a to je věcí především rodiny. Ta se nerozpadá, ale atomizuje, lidi spolu stále méně hovoří. Věnují se elektronickým náhražkám komunikace. Což je podle mého názoru velmi nebezpečný trend. Další chybou současné rodiny při srovnání s minulostí je slábnoucí schopnost dávat dětem limity, mantinely, kdy dítě přesně ví, před čím jej hranice chrání a přijímá to, v čem mu hranice zabráňuje. To je limit. Pokud hranice jen něčemu brání, jde o sankci. To mnozí rodiče umí. Ale zaměňují sankce za limity.

Chcete-li zničit kreativitu u svých dětí, dejte jim do ruky tablet dříve než v šesti letech.

Co tedy má rodina dělat jinak, můžete být zcela konkrétní?

Rodina by měla mít své zvyky, stereotypy a rituály. Což jsou jakési pevné body v soužití, řád. Dítě by například mělo prožívat minimálně dva zásadní rituály – usínací a vstávací. Mělo by zkrátka vědět, že věci fungují v nějakém řádu, že existuje něco, o co se může opřít – nejenom o své ego, telefon a počítač, který na něj vždy čeká. My je učíme, že jediné, čemu můžeme věřit, jsou oni sami, pěstujeme v nich tupou, bezbřehou samolibost, a to je obrovský problém. Vrcholem tohoto sobectví a egoismu je například selfie. Kdysi si lidi fotili a natáčeli objekty, dneska natáčejí sebe...

Kromě rodiny tráví dítě asi nejvíce času ve škole. Co pro dobro dětí mohou udělat učitelé?

Především bychom nesměli patřit mezi prvních 10 států, kde rodiče ovlivňují výuku. Jinými slovy, kdejaký rodič chodí radit učiteli, jak má učit. Výsledkem je, že klesá autorita učitele. Takže my potřebujeme kvalitního učitele, kterému rodič nepotřebuje radit, a aby tomu tak bylo, tak potřebujeme kvalitní učitele učitelů. My jsme ale bohužel degradovali učitele do pouště obrázků, který vede téměř monolog. Výsledkem je narůstající pasivita žáků. A studenti se pak právem dotazují: „Proč učite, když to samé si můžeme přečíst na internetu?“. Ze školních tříd se vytrácí dialog, učitelé přestávají zvládat dynamiku třídy. Pouštějí tutéž prezentaci v každé třídě, kde látku učí nezávisle na tom, jak je daná třída nastavená a pokročilá. Je smutné sledovat učitele, který se stal otrokem

techniky. Nicméně aby takovým nebyl, potřebuje podporu svého ředitele – a ten svého zřizovatele. Prostě ryba smrdí od hlavy. Nejsem jediný, kdo se pokouší učit budoucí učitele bez pomoci více či méně trapných prezentací. Kdo je učí vést výuku slovem, interakci mezi učitelem a žákem, ne technikou a žákem za doprovodu učitele. A přál bych si, aby nás bylo co nejvíce.

Pokud tedy budeme dál v dětech podporovat egoismus a sobectví, co můžeme čekat, až vyrostou?

O to více budou pracovat sami pro sebe. Glorifikujeme někoho, kdo jezdí po světě a pracuje každou chvíli někde jinde. Alibisticky říkáme, že „sbírá zkušenosti“. To by byla pravda, pokud by se i vracel. Když se nad tím zamyslíte, je to vlastně parazit, kobylička, která vyžere, co kde je, a jede zase dál. A to má být cíl? Rozhoduje to vývoj. Ale je to pokrok? Těžete se, co můžeme čekat, až tyhle děti vyrostou – ale to nikdo neví. Stále více se prosazuje výraz Eurosprátek. Je to označení pro inteligentního jedince, kterému chybí zakotvení. Výsledkem je neschopnost udržet partnerský vztah, snížená tolerance k druhým, sobecká dravost. A to je pokrok? Pak opakují – nevíme, jak vše dopadne. Jen víme, že to rozhodně není trend k výchově občanské pospolitosti.

Výrazným znakem dnešních dětí je i schopnost pracovat s technologiemi – kromě mobilů také tablety a podobně. Jaký na ně mají vliv?

Uvedu jeden příklad, ostatní nechť si každý domyslí. Kreativita je schopnost udělat z „ničeho něco a z něčeho všechno“. Děti jsou k tomuto plně disponovány. A my jim dáme do ruky tablet. Co je výsledkem? Naučí se přehazovat informace, naučí se vyhledávat informace. Nenaucí se nic tvořivého. Asi tak, jako můžete nastudovat deset kuchařských knih a vůbec to neznamená, že umíte vařit. Proto chcete-li zničit kreativitu u svých dětí, dejte jim do ruky tablet dříve než v šesti letech. Od šesti už musíte, protože dnešní dítě, které nezná klávesnici v první třídě, je společensky zcela mimo hru.

Vždycky, když začne prudký vývoj, tedy expanze, až mnohem později se zjistí, co jsou slepá ramena.

Ovlivňují moderní technologie také mezilidskou komunikaci?

Ano, z toho, co já vám teď tady říkám, váš mozek zabírá jen 7 % údajů, to ukazují poslední výzkumy v komunikaci. Z 26 % přijímáte, jaká je v mém vyjádření emoce, jak já sám věřím tomu, co sděluji. A ten zbytek, přes 60 %, zůstává na interakční pole, kterým se navzájem obalujeme, když spolu mluvíme. Tím vzniká komunikace na mnohem vyšší úrovni než verbální. Představte si princip ledovce – třetina je vidět, dvě třetiny jsou pod

vodou. Pokud používáte písemnou komunikaci, ta je v principu ledovce jen sněhem na oně částí ledu, který je vidět. Facebook, mobil a spol. tedy přináší jen velmi malý díl z bohatství komunikace. Nelze se tedy divit, proč si například mladí lidé dobře rozumí, když si píšou, ale mají velké problémy v komunikaci „naživo“, když se vidí. Slovo je pouze zástupný symbol. Je komunikačně neúplné. A tak dochází k mnoha deformacím.

Blahobyt se v podstatě ničím jiným než násilím neumí pobavit. Tak co chcete po dětech?

Jaké deformace máte na mysli?

Třeba naprosto mýty, kterým lidí věří. Kdejaký člověk je takzvaný blogger a já jsem zděšený z toho, co tam čtu. A je třeba si položit otázku, proč tolik mladých lidí do toho utíká. A jsme zpátky u toho, kolik času strávili s rodiči, kdo má jakou míru důvěry – rodič, učitel, spolužák, blogger... Ale tady jsme zpátky u základu: pokrok a vývoj. Vždycky, když začne prudký vývoj, tedy expanze, až mnohem později se zjistí, co jsou slepá ramena. Viz třeba střídavá péče. Podle mého soukromého názoru a zkušeností z poradny je jen otázka času, kdy se zjistí, jak obrovská chyba to byla, kolik dětí se muselo poškodit, než nám to došlo. Já jsem za svou praxi nezažil jediné dítě, kterému by to prospělo, pokud matka nebyla patologická osobnost. U většiny se dá říct, že je to jednoznačně poškodilo. Ale to je opravdu na dlouhou debatu.

Další fenomén, který se rozšiřuje, je ADHD. Kde je hranice mezi jednoduše rozmazleným dítětem a dítětem s ADHD?

To je dobrá otázka. Když vyjdu ze své praxe, trůfám si říct, že drtivá většina dětí takto označených za sebou má výchovné chyby rodičů, nebo jsou to děti po traumatech. Podle mého názoru počet dětí s ADHD nestoupá, je stabilizovaný, ale stoupá počet těch, které díky přístupu rodiny mají vážný problém v limitech, nebo jsou až traumatizované.

Můj poslední dotaz se týká agresivity u dětí – kde se bere?

Je třeba se na to dívat trochu jinak. Řekněte mi, který tvor na zeměkouli nežije ze smrti nebo na úkor jiného? Odpověď je žádný. Agrese je výsledkem pudu sebezáchovy. Ale něco jiného je násilí, které je připravované a přináší satisfakci, nebo schválnost, která je hledáním limitů. Agrese se zbavit nelze, ale byl bych si moc přál, aby chom nemuseli používat násilí, které je naučené. Podívejte se večer na televizi, programový kanál vcelku nerozhoduje. A zjistíte, že blahobyt se v podstatě ničím jiným než násilím neumí pobavit. Tak co chcete po dětech?

Ostravští medicí spouštějí vlnu: Darujte krev, máte jí dost!

Ostravští studenti medicíny spustili mezi vysokoškoláky vlnu dárcovství krve. Bud'te v pozoru – vlna se možná již brzy vydá z Ostravy směrem dál do Česka a výzva k dárcovství může přistát i na vašem stole!

Studenti z IFMSA CZ Ostrava před Krevním centrem FNO těsně před darováním krve

Foto: archiv IFMSA CZ Ostrava

„Oslovilo nás Krevní centrum Fakultní nemocnice Ostrava s tím, že potřebují navýšit zásoby krve, tedy získat nové dárce. Jsme mladí, krve máme dost, tak proč nejit darovat,“ vysvětluje Roman Dvořák, student ostravské medicíny a člen mezinárodní organizace mladých mediků IFMSA CZ Ostrava, která za celým projektem stojí.

Další na řadě

Jak celá věc funguje? Studenti z IFMSA CZ Ostrava na sebe nabalili další studenty Lékařské fakulty Ostravské univerzity a 28. dubna 2016 ráno vyrazili hromadně darovat krev. A hned po akci s ještě přelepeným předloktím vyzvali dvě další ostravské fakulty, aby se taky vydaly

darovat – Přírodovědeckou fakultu Ostravské univerzity a Ekonomickou fakultu Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava.

Kam dál zamíří vlna dárcovství od přírodovědců a ekonomů můžete sledovat na facebookovém profilu IFMSA CZ Ostrava i Krevního centra FNO. Bud'te ve střehu – třeba se jednou dostane až k vám, rozhodně totiž nemá zůstat jen mezi ostravskými vysokoškoláky.

„Po tom, co vlna projde co největším množstvím fakult obou ostravských vysokých škol, ji chceme poslat do dalšího studentského města. Cílem je získat po celé republice co nejvíce lidí, kteří čas od času zajdou darovat krev. Přeci jen člověk nikdy neví, kdy ji může potřebovat právě on nebo

jeho blízký,“ říká Roman Dvořák, koordinátor celé akce.

Celou akci bedlivě sleduje i samotné krevní centrum, které na svém facebookovém profilu zveřejňuje informace o tomto projektu. A někteří zaměstnanci se dokonce vydali i na zahajovací párty, která na jeden večer proměnila ostravský klub Alexandria Loď na nemocnici plnou sestřiček, lékařů a pacientů, kteří popíjeli krvavě rudé drinky z transfuzních vaků.

Studentům z IFMSA CZ Ostrava držíme palce, ať se vlna nikde nezastaví, a těšíme se na výsledek! O průběhu budeme informovat také na našem online živém magazínu OU@LIVE (www.alive.osu.cz).

Orientbier: Tradice starší než univerzita

Studenti z kolejí Jana Opletala v Ostravě už desítky let drží tradici Orientbieru: pivního běhu v maskách, jehož základním cílem je zejména přežít. Letos se konal již 62. běh.

Stačí přijít ve správný den a čas na správné místo, zaregistrovat se, nasadit masku a vyběhnout správným směrem: směrem k prvnímu z deseti stanišť, na kterých je potřeba vypít pivo, prázdný půllitr vyměnit za razítko a pokračovat k dalšímu stanovišti až do cíle.

Nyní víte, proč není cílem vyhrát, ale přežít. A snad i proto tato tradice sama přežívá a už přes 30 let vždy na jaře a na podzim studenti vyrážejí v týmech na svou klikatou cestu po Ostravě. Pro nejrychlejší pivoběžce jsou samozřejmě připraveny ceny.

Letos v dubnu se konal 62. běh a OU@LIVE se podařilo vyzpovídat pamětníka ročníku 1989. Vzpomínky na samé začátky akce najdete již brzy na našem výročním webu www.25.osu.cz.

University Band Contest: 5. ročník, 10 dobytých měst!

Všechno to začalo v Ostravě jako soutěž místních studentských kapel. Dnes už je University Band Contest, projekt z dílny Stavovské unie studentů Ostrava, celorepublikovou soutěží, která vítěze může vynést na největší české hudební festivaly, třeba i na Colours of Ostrava.

Do letošního ročníku bylo zapojeno již 10 měst (kromě Ostravy také Opava, Brno, Olomouc, Liberec, Praha, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Plzeň a České Budějovice).

„Ačkoli nejsem zrovna fanda soutěžení v hudbě, vítězství celorepublikového UBC pro nás

mělo přínos hlavně v tom, že jsme dostali možnost zahrát si na festivalech, a prezetnovat se tak před lidmi, kteří nás pak dostali na řadu dalších akcí. Pokud to neděláte kvůli cenám, ale pro velkou zkušenost celé kapely, může to kapelu posunout o velký kus dopředu,“ říká Filip Neklapil z opavské kapely Cocaine Party, loňské vítězné kapely.

Letošní ročník vyhrála pražská indie-rocková parta Francesco The Beaver, kterou tak můžete vidět mimo jiné na Festivalu v ulicích, který doprovází Colours of Ostrava. A pokud i zde zaboduje, vystoupí také přímo na Colours!

OU@LIVE

Tištěná podoba živého online magazínu Ostravské univerzity OU@LIVE

Č. 1/2016 vyšlo 12. července 2016 v Ostravě. Tištěnou podobu OU@LIVE vydává jako občasník Ostravská univerzita v Ostravě, Dvořákova 7, Ostrava, jako periodický tisk registrovaný u Ministerstva kultury ČR pod ev. č. E 22492. Šéfredaktorka: Andrea Wantulová /

Grafické zpracování: Tomáš Fabík / Autor fotografií (není-li uvedeno jinak): Tereza Gerthnerová. Neprodejné.